

**เรื่อง การประเมินโครงการประชาธิปไตยในโรงเรียนบ้านละมั่ง กิ่งอำเภอศรีณรงค์
ลัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2549**

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ โพธิวัฒน์

ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองสุข วันแสน

ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญญา โพธิวัฒน์

คณะผู้วิจัย

1. นางศรีภูมิ สุขหมั่น

2. นางบัวอ้อย กันนิดา

3. นายชงสยาม พลหล้า

4. นายนิคม อุไร

ปีที่ทำการวิจัย

2549

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1. เพื่อประเมินความพร้อมในด้านปัจจัยการดำเนินงานโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของโรงเรียนบ้านละมั่ง ตำบลณรงค์ กิ่งอำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนคร เขต 3 ด้านบุคลากรดำเนินงาน ด้านการวางแผนการดำเนินงาน ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านสถานที่ในการดำเนินงาน ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านสถานที่ในการดำเนินการ

2. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินการของโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของโรงเรียนบ้านละมั่ง ตำบลณรงค์ กิ่งอำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครเขต 3 ด้านการสร้างความสำเร็จ ด้านการปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน ด้านการนิเทศติดตาม ด้านการแก้ไขปัญหาอุปสรรคและการปรับปรุงการดำเนินงาน

3. เพื่อประเมินผลสำเร็จของโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ของโรงเรียนบ้านละมั่ง ตำบลณรงค์ กิ่งอำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครเขต 3 ในด้านผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลสำเร็จด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการ

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4-6 มัธยมศึกษาปีที่3 โรงเรียนบ้านละมั่ง รวมทั้งสิ้น จำนวน 450 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างจากประชากร 450 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 2 คน ครูในโรงเรียนบ้านละมั่งจำนวน 3 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 (ช่วงชั้นเรียนที่ 2) จำนวน 135 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 (ช่วงชั้นเรียนที่ 3) จำนวน 59 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 200 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม มี 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านละมั่ง มี 5 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความพร้อมด้านการดำเนินงาน กระบวนการดำเนินงานและผลสำเร็จของโครงการ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 เป็นความพึงพอใจเกี่ยวกับปัจจัยกระบวนการดำเนินงานและผลสำเร็จของโครงการ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 4 เป็นคำถามแบบปลายเปิด สำหรับให้กลุ่มตัวอย่างเขียนปัญหาอุปสรรคแนวทางแก้ไขในโครงการ

ตอนที่ 5 เป็นคำถามแบบปลายเปิด สำหรับกลุ่มตัวอย่างเขียนข้อเสนอแนะในการจัดทำโครงการ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความพร้อมด้านกระบวนการดำเนินงานและผลสำเร็จของโครงการ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 เป็นความพึงพอใจเกี่ยวกับปัจจัยการดำเนินงาน กระบวนการดำเนินงานและผลสำเร็จของโครงการ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 4 เป็นคำถามแบบปลายเปิด สำหรับให้กลุ่มตัวอย่างเขียนปัญหาอุปสรรค
แนวทางแก้ไข

ตอนที่ 5 เป็นคำถามแบบปลายเปิด สำหรับกลุ่มตัวอย่างเขียนข้อเสนอแนะในการ
จัดทำโครงการ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น จำนวน 2 ฉบับ

4.2 วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการออกไปสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา
ครู และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 (ช่วงชั้นที่2) นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่1-3 (ช่วงชั้นที่3) ในเขต
บริการของโรงเรียน ในช่วงวันที่ 16 สิงหาคม 2549 - วันที่ 16 พฤศจิกายน 2549

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจะนำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 และ 3 ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า มี 5 ตัวเลือก คือ
มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 และ 5 ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิดจะวิเคราะห์โดยการแยกแยะ
ความเหมือนหรือความสอดคล้องและความแตกต่างของเนื้อหาแล้วสรุปสาระสำคัญในเชิงบรรยาย

สรุปผลการประเมิน

การประเมินโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนบ้านละมงค์ ตำบลนครงค์ กิ่งอำเภอ
ศรีนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการประเมินด้านปัจจัยการดำเนินโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนบ้าน
ละมงค์ ตำบลนครงค์ กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารและครูเป็นรายด้านและรายข้อมีความพร้อมอยู่ในระดับดี ผ่านเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจ
สอดคล้องกับ อัครพงษ์ ภูจรีต (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการโอกาสทาง
การศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ตามความคิดเห็นของครู โครงการในภาพรวม
มีความเหมาะสม เพราะการดำเนินการมีผู้มีความรู้ความสามารถเป็นผู้ดำเนินการ และมีการกำหนด
อำนาจหน้าที่ในการบริหารและการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความพร้อมด้านปัจจัย
การดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก ผ่านเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจ 2 ข้อ คือโครงการนี้บุคลากรมีความเหมาะสม
กับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โครงการนี้สถานที่ใช้ใน การดำเนินกิจกรรมตามโครงการอย่างเพียงพอ
ความด้านปัจจัยการดำเนินงานระดับดี ผ่านเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจ 4 ข้อ คือ โครงการนี้ได้กำหนด
แผนตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติงานได้ โครงการนี้มีการจัดทำแผนเป็น

ลายลักษณ์อักษร โครงการนี้ใช้สถานที่ในการดำเนินโครงการอย่างเหมาะสม โครงการนี้มีเอกสารประกอบโครงการที่ชัดเจนในเนื้อหาสาระ และสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตรงกัน สอดคล้องกับ อัครพงษ์ ภูจรีต (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการ โอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ตามความคิดเห็นของครู โครงการในภาพรวมมีความเหมาะสม เพราะการดำเนินการมีผู้มีความรู้ความสามารถเป็นผู้ดำเนินการ และมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการบริหาร และการปฏิบัติงาน ความพร้อมด้านปัจจัยการดำเนินงานระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 6 ข้อ คือ โครงการนี้บุคลากรมีความเพียงพอในการปฏิบัติงาน โครงการนี้มีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติตามโครงการที่เพียงพอและเหมาะสม โครงการนี้มีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้งานได้ดีตลอดโครงการ โครงการนี้มีเอกสารประกอบโครงการเพียงพอ และเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรม โครงการนี้มีความคล่องตัวในการเบิกจ่ายเงิน โครงการนี้มีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรม โครงการนี้มีแผนในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนสอดคล้องกับ พรเทพ กันทาทุ์ (2536 : 307) ได้ศึกษาการประเมินผลการดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาพบว่าปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินการยังมีปริมาณไม่เพียงพอ ซึ่งปัจจัยการดำเนินโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนที่พบคือปัจจัยสนับสนุนการดำเนินการไม่เพียงพอ ส่งผลให้ต่อจำนวนผู้ปฏิบัติงาน วัสดุอุปกรณ์ เอกสารประกอบโครงการ และขั้นตอนการเบิกจ่าย ทำให้การดำเนินการของโครงการประสบปัญหาไม่เป็นตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยการดำเนินโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนบ้านละมั่ง ตำบลนครคี กิ่งอำเภอศรีนครคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของนักเรียนเป็นรายด้านและรายข้อ มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ สอดคล้องกับ ยุทธพงษ์ วชิรปัญญาวัฒน์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาการดำเนินงานโครงการดักเต็อนเพื่อนของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้นักเรียนแกนนำพบปัญหาจากการดำเนินโครงการ เช่น จะเป็นที่ว่าการดำเนินโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยหากจะสะท้อนผลการดำเนินโครงการที่แท้จริงแล้ว การประเมินโครงการจากนักเรียนจะให้ผลตอบรับที่ดีกว่า และเป็นจริงมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความพร้อมด้านปัจจัยการดำเนินงานอยู่ในระดับดี ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 5 ข้อ คือ โครงการนี้มีแผนในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน โครงการนี้มีเอกสารประกอบโครงการที่ชัดเจนในเนื้อหาสาระและสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ตรงกัน โครงการนี้ได้กำหนดแผนตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนสามารถปฏิบัติได้ โครงการนี้มีเอกสารประกอบโครงการที่เพียงพอ และเป็นประโยชน์ต่อกิจกรรม โครงการนี้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรม ความพร้อมด้านปัจจัยการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ อัครพงษ์ ภูจรีต (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการ โอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน

ประถมศึกษา พบว่าตามความคิดเห็น โครงการมีความเหมาะสม เพราะการดำเนินการมีผู้มีความรู้ความสามารถเป็นผู้ดำเนินการ และมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการบริหารและการปฏิบัติงานไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 7 ข้อ คือ โครงการนี้มีบุคลากรมีความพร้อมในการปฏิบัติงาน โครงการนี้มีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติตามโครงการที่เพียงพอเหมาะสม โครงการนี้มีการวางแผนปฏิบัติกิจกรรมอย่างชัดเจน โครงการนี้มีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้งานได้ดีตลอดโครงการ โครงการนี้มีแผนงานโครงการเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจนและกำหนดวัตถุประสงค์ได้ชัดเจนสามารถปฏิบัติได้ โครงการนี้ใช้สถานที่ในการดำเนินโครงการอย่างเหมาะสม โครงการนี้ใช้ในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับ ยุทธพงษ์ วชิรปัญญาวัฒน์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาการดำเนินงานโครงการตกเดือนเพื่อนของโรงเรียนมัธยมศึกษานักเรียนแกนนำ พบปัญหาจากการดำเนินโครงการเช่น จะเป็นที่ว่าการดำเนินโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยหากจะสะท้อนผลการดำเนินโครงการที่แท้จริงแล้ว การประเมินโครงการจากนักเรียนจะให้ผลตอบรับที่ดีกว่า และเป็นจริงมากที่สุด เพราะนักเรียนสามารถสะท้อนให้เห็นจากการดำเนินกิจกรรมเช่น ความพร้อมในการดำเนินการ วัสดุอุปกรณ์ในการทำโครงการ การจัดทำแผนดำเนินการเป็นลายลักษณ์อักษร รวมถึงสถานที่จัดโครงการมีพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการดำเนิน กิจกรรม จึงส่งผลกระทบต่อ การประเมินของนักเรียน

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินงานโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนบ้านละมงค์ ตำบลนครงค์ กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศูรินทร์ เขต 3 ตามความเห็นของผู้บริหารและครูเป็นรายด้านและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ผ่านเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจ สอดคล้องกับ จรูญ สุภาพ (2518 : 141) หากกระบวนการดำเนินโครงการดำเนินการอย่างถูกต้องตามแผนที่กำหนดไว้ จะสามารถทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีทักษะในการทำงานตามกระบวนการประชาธิปไตย เนื่องจากโรงเรียนคือสถานที่เสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยให้เกิดแก่ประชาชนและนักเรียน กระบวนการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 4 ข้อ คือ โครงการนี้จัดให้มีการพัฒนาคณะกรรมการเช่น อบรม ประชุมสัมมนา เกี่ยวกับเรื่องประชาธิปไตย โครงการนี้ได้รับการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องจากผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบ โครงการนี้มีการนำผลการนิเทศติดตามมาปรับปรุงการดำเนินงานเสมอ โครงการนี้มีการนำข้อตกลงในที่ประชุมไปใช้ในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับ จรูญ สุภาพ (2518 : 142) เรื่องเกี่ยวกับการมีพฤติกรรมร่วมกัน และรู้จักหน้าที่ของแต่ละฝ่าย เช่น ประธานมีหน้าที่ควบคุมและบริหารการทำงาน กรรมการมีหน้าที่ดำเนินการปฏิบัติงานตามนโยบายของคณะกรรมการ กรรมการฝ่ายกิจการต่างๆ มีหน้าที่ชักชวนให้สมาชิกทำงานตามที่ฝ่ายต่างๆ ได้กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติเอาไว้ ที่ปรึกษาของฝ่ายต่างๆ มีหน้าที่ให้คำแนะนำ

ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา การดำเนินงานของว้ายและสนับสนุนการทำงานของฝ่าย หากทุกฝ่ายรู้หน้าที่ก็จะทำให้กระบวนการดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปได้

4. ผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินงานโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน บ้านละมงค์ ตำบลนครงค์ กิ่งอำเภอศรีนครงค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศูรินทร์ เขต 3 ตามความเห็นของนักเรียนเป็นรายด้านและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ สอดคล้องกับ ภัชรี ภูมิหาทอง (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการประเมินโครงการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่ากระบวนการดำเนินการโครงการใดๆ เมื่อเกิดขึ้นครั้งแรกส่วนใหญ่กระบวนการดำเนินการจะประสบปัญหา หากการดำเนินการนั้นมีนักเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องและต้องประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษาและครู รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งนักเรียนขาดอำนาจการดำเนินการและการตัดสินใจ การจัดทำกิจกรรมต้องทำไปตามผู้มีอำนาจกำหนด หากตัดขาดก็จะทำให้เกิดความล่าช้า และการจัดกิจกรรมโครงการนั้นก็จะไม่ผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ด้านกระบวนการดำเนินงานอยู่ในระดับดี ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 7 ข้อ คือ โครงการนี้จัดให้มีการประชุมชี้แจงให้คณะกรรมการเข้าใจบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โครงการนี้มีการนำข้อตกลงในที่ประชุมไปใช้ในการแก้ปัญหา โครงการนี้มีการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ โครงการนี้ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาเป็น โครงการนี้มีการประชุมเพื่อแก้ไขปรับปรุงโครงการตลอดระยะเวลาของการดำเนินโครงการ โครงการนี้มีการดำเนินการแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคได้อย่างเหมาะสม โครงการนี้มีการมอบหมายได้ตรงและเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ สอดคล้องกับ ภัชรี ภูมิหาทอง (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการประเมินโครงการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นอำนาจการดำเนินโครงการส่วนใหญ่อยู่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู การจัดทำจึงประสบปัญหาและอุปสรรค รวมถึงการมอบหมายไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 7 ข้อ คือ โครงการนี้ได้รับการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องจากผู้บริหาร ครูที่รับผิดชอบ โครงการนี้บุคลากรมีความเข้าใจในระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานโครงการนี้จัดกิจกรรมลงความคิดเห็นในการให้บริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นอย่างเหมาะสมและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ โครงการนี้จัดกิจกรรมคัดเลือกประธานและกรรมการนักเรียนอย่างเหมาะสมและดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โครงการนี้จัดกิจกรรมอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมและดำเนินไปตามแผนที่กำหนดไว้ โครงการนี้มีการนำผลการนิเทศติดตามมาปรับปรุงการดำเนินงานเสมอ โครงการนี้จัดให้มีการพัฒนาคณะกรรมการ เช่นอบรมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องประชาธิปไตย พรเทพ กันหาทุ (2536 : 307) ได้ศึกษาการประเมินผลการดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา

ด้านกระบวนการดำเนินงานของโรงเรียน พบว่า ได้มีการเตรียมความพร้อมและการบริหารหลักสูตร โดยผลกระบวนการดำเนินงานที่โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับดี

5. ผลการประเมินด้านผลสำเร็จของโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนบ้านละมั่ง ตำบลนครักษ์ กิ่งอำเภอศรีนครักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตามความเห็นของผู้บริหาร และครูเป็นรายด้านและรายข้อ อยู่ในระดับดี ผ่านเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านผลสำเร็จของโครงการอยู่ในระดับดีมาก ผ่านเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจ 2 ข้อ คือ โครงการนี้ทำให้นักเรียน มีลักษณะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี โครงการนี้ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็นอยู่ในระดับดี ผ่านเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจ 2 ข้อ คือ โครงการนี้ทำให้นักเรียนมีความ รับผิดชอบต่อส่วนรวม โครงการนี้ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิของตนเอง สอดคล้องกับ พิเศษฐ์ วรรณศรี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินโครงการเปิดสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ต่อความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู พบว่าภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก และรายด้านและรายข้อ พบว่า มีความรู้ความเข้าใจระดับมาก มีความพร้อมระดับปานกลาง และกระบวนการดำเนินงานการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผลผลิตจากการดำเนินการและผลสัมฤทธิ์ ของโครงการอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่าทุกโครงการมีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการที่ ผลสำเร็จในภาพรวม เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนก็มุ่งหวัง ผลสำเร็จในภาพรวมเช่นกัน เนื่องจากการดำเนินการรายด้านอาจประสบปัญหาต่าง ๆ กันออกไป ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากงบประมาณเป็นส่วนใหญ่ แต่การดำเนินการแก้ไขก็ประสบผลสำเร็จในภาพรวม

6. ผลการประเมินด้านผลสำเร็จของโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนบ้านละมั่ง ตำบลนครักษ์ กิ่งอำเภอศรีนครักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตามความเห็นของนักเรียน เป็นรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ สอดคล้องกับ พนชกิจ ไชยมาดี (2537 : 94-95) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยม ศึกษา นักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการดำเนินโครงการส่งเสริมประชาธิปไตย ในมุมมองของหลาย ๆ ฝ่ายจะมีความแตกต่างกันจากประสบการณ์หรือปัญหาที่พบ เช่นเดียวกัน นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการก็จะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้ เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านผลสำเร็จของโครงการอยู่ในระดับดี ผ่านเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจ 2 ข้อ คือ โครงการนี้ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาเป็น โครงการนี้ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิของตนเอง สอดคล้องกับ พนชกิจ ไชยมาดี (2537 : 94-95) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง นักเรียน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในด้านผู้ปฏิบัติหน้าที่ ด้านบริบท ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการดำเนินงานอยู่ระดับมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่าหากนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการประสบผลสำเร็จจากการ

เข้าร่วมกิจกรรมในด้านใด ก็จะ ส่งผลให้ความคิดเห็นในด้านนั้นอยู่ในระดับดี ส่งผลให้ประเมินโครงการผ่านเกณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 2 ข้อ คือ โครงการนี้ทำให้นักเรียนมีลักษณะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี โครงการนี้ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม สอดคล้องกับ พนชกิจ ไชยมาติ (2537 : 94-95) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างนักเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการดำเนินโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในมุมมองของหลาย ๆ ฝ่ายจะมีความแตกต่างกันจากประสบการณ์หรือปัญหาที่พบ และปัญหาที่นักเรียนพบเนื่องจากการขาดผู้แนะนำในการพัฒนาทักษะในด้านการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมบางส่วนขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

7. ผลการประเมินด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียนบ้านละมงค์ ตำบลนครักษ์ กิ่งอำเภอศรีนครักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 3 ตามความเห็นของผู้บริหารและครูเป็นรายด้านและรายชื่ออยู่ในระดับดี ผ่านเกณฑ์เป็นที่น่าสนใจ สอดคล้องกับ สุชาติ เฟ็งศรี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินโครงการวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยศึกษา พบว่า การประเมินด้านผลผลิต มีความพึงพอใจในผลการปฏิบัติงานในโครงการ ได้แก่ ศักยภาพของผู้สำเร็จการศึกษา การตอบสนองต่อนโยบายการขยายโอกาส เนื่องจากโครงการทุกโครงการมีเป้าหมายคือตอบสนองต่อความต้องการของผู้ร่วมโครงการให้บรรลุเป้าหมาย ผลการดำเนินโครงการเมื่อประเมินด้านความพึงพอใจส่งผลให้ผ่านเกณฑ์เป็นที่น่าสนใจ เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ด้านความ พึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการอยู่ในระดับดีมาก ผ่านเกณฑ์เป็นที่น่าสนใจ 1 ข้อ คือ ผลสำเร็จของโครงการเป็นไปตามเป้าหมาย อยู่ในระดับดี ผ่านเกณฑ์เป็นที่น่าสนใจ 8 ข้อ คือ โครงการนี้มีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการเพียงพอเหมาะสม โครงการนี้มีการปฏิบัติตามแผนที่กำหนด โครงการนี้มีกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน อาคารสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการมีความเพียงพอเหมาะสม บุคลากรที่ดำเนินการมีความรู้ความสามารถมีจำนวนเพียงพอเหมาะสม โครงการนี้มีงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการเพียงพอเหมาะสม โครงการนี้มีการนิเทศติดตามที่มีประสิทธิภาพ โครงการนี้มีการแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้ทันการ อยู่ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 1 ข้อ คือ โครงการนี้มีการปรับปรุงการดำเนินงานตามความเหมาะสม

8. ผลการประเมินด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียนบ้านละมงค์ ตำบลนครักษ์ กิ่งอำเภอศรีนครักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 3 ตามความเห็นของนักเรียนเป็นรายด้านและรายชื่อ อยู่ในระดับดี ผ่านเกณฑ์เป็นที่น่าสนใจ สอดคล้องกับ สุชาติ เฟ็งศรี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินโครงการวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยศึกษา พบว่า การประเมินด้านผลผลิต มีความพึงพอใจในผลการปฏิบัติงานในโครงการ ได้แก่ ศักยภาพของผู้สำเร็จการศึกษา การตอบสนองต่อนโยบายการขยายโอกาส เนื่องจากโครงการทุกโครงการมีเป้าหมาย

คือตอบสนองต่อความต้องการของผู้ร่วมโครงการให้บรรลุเป้าหมาย ผลการดำเนินโครงการเมื่อประเมินด้านความพึงพอใจส่งผลให้ผ่านเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการอยู่ในระดับดี ผ่านเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจ 5 ข้อ คือ บุคลากรที่ดำเนินการมีความรู้ความสามารถมีจำนวนเพียงพอเหมาะสม อาคารสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการมีความเพียงพอเหมาะสม โครงการนี้มีกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน ผลสำเร็จของโครงการเป็นไปตามเป้าหมาย โครงการนี้มีการปฏิบัติตามแผนที่กำหนด อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ คือ โครงการนี้มีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการเพียงพอเหมาะสม โครงการนี้มีการปรับปรุงการดำเนินงานตามความเหมาะสม โครงการนี้มีงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการเพียงพอเหมาะสม โครงการนี้มีการนิเทศติดตามที่มีประสิทธิภาพ โครงการนี้มีการแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้ทันการ

9. ผลการศึกษาไขปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียนบ้านละมงค์ ตำบลนครงค์ กิ่งอำเภอศรีนครณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3

9.1 ผลการศึกษาไขปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียนบ้านละมงค์ ตำบลนครงค์ กิ่งอำเภอศรีนครณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 ตามความเห็นของผู้บริหารและครูเป็นรายด้านและรายข้อ ด้านปัจจัยการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรคของปัจจัยการดำเนินงานคือวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามโครงการไม่เพียงพอ อุปกรณ์ที่ใช้งานอยู่มีสภาพไม่สมบูรณ์ สถานที่ดำเนินโครงการมีพื้นที่ไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรม งบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ ด้านกระบวนการดำเนินงาน ไม่มีการทำหนังสือชี้แจงนัดหมายการประชุมล่วงหน้า ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบ การดำเนินกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ นักเรียนที่ได้รับมอบหมายจัดทำกิจกรรมยังขาดทักษะการพูดและการแสดงออก ขาดการประชุมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม ด้านผลสำเร็จของโครงการ เมื่อกิจกรรมสำเร็จ ไม่มีการชี้แจงให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบผลการดำเนินกิจกรรม และไม่มีการบันทึกการจัดกิจกรรมเสนอเป็นผลงานของนักเรียน สอดคล้องกับ ถวิล อนันต์พงษ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามแนวปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติตามแนวปฏิรูป ถึงแม้จะมีตำแหน่งต่างกันแต่ก็ประสบปัญหา จะเห็นได้ว่าการจัดทำกิจกรรมหรือโครงการใดหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมหรือโครงการจะประสบปัญหา เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมทุกครั้งจะพบปัญหาจากการดำเนินกิจกรรมแตกต่างกัน แม้ผู้ดำเนินกิจกรรมหรือโครงการจะมีวุฒิภาวะหรือความสามารถ เพราะเหตุการณ์ของปัญหาต่างๆ ที่ประสบมักจะเกิดจากสิ่งที่ไม่ได้ระบุหรือทำการประเมินไว้ในวิธีดำเนินการ

9.2 ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียนบ้านละมงค์ ตำบลนครงค์ กิ่งอำเภอศรีนครณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3

ตามความเห็นของนักเรียนเป็นรายด้านและรายข้อ ด้านปัจจัยการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรคของ ปัจจัยการดำเนินงานคือวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามโครงการไม่เพียงพอ อุปกรณ์ที่ ใช้งานอยู่มีสภาพไม่สมบูรณ์ สถานที่ดำเนินโครงการมีพื้นที่ไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรม งบประมาณ ในการดำเนินการไม่เพียงพอ ด้านกระบวนการดำเนินงาน ทำหนังสือชี้แจง นัดหมายการประชุม ผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบ การดำเนินกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องขาด การประสานงานที่ได้รับมอบหมายจัดทำกิจกรรม ยังขาดทักษะการพูดและการแสดงออก ขาดการ ประชุมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม ด้านผลสำเร็จของโครงการ เมื่อกิจกรรมสำเร็จ ไม่มีการ ชี้แจงให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบผลการดำเนินกิจกรรม และไม่มีการบันทึกการจัดกิจกรรมเสนอ เป็นผลงานของสถานศึกษาและนักเรียน สอดคล้องกับ ถวิล อนันต์พงษ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การปฏิบัติตามแนวปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติตามแนวปฏิรูป ถึงแม้จะมีตำแหน่งต่างกันแต่ก็ประสบปัญหาและการ จัดกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนบ้านละมงค์ ตำบลนครงค์ กิ่งอำเภอศรีนครงค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ซึ่งมีการเน้นให้ผู้เรียนได้มีการนำเสนอการแสดงออก หาก วิธีดำเนินการที่จัดทำไว้ไม่มีผู้ให้ความร่วมมือ หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น นักเรียนที่ดำเนินกิจกรรม จะประสบปัญหาจากการดำเนินกิจกรรมมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูพบ เนื่องจากไม่สามารถ แก้ไขปัญหาได้เอง

10. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของการดำเนินงาน

10.1 ด้านปัจจัยการดำเนินงาน ควรจัดตั้งเพิ่มงบประมาณอุดหนุนรายหัวการศึกษา เพื่อนำงบประมาณดังกล่าวมาจัดกิจกรรมประชาธิปไตย ในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ และซ่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์ที่ชำรุดให้อยู่ในสภาพใช้งานได้

10.2 ด้านกระบวนการดำเนินงาน ควรมีการประชุมร่วมกันทั้งองค์กรประชุมเพื่อหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากกระบวนการดำเนินงาน และขอความร่วมมือให้ผู้ที่มีอำนาจ สูงสุดหรือผู้บริหารสถานศึกษา ตัดสินใจเข้ามาบริหารกำหนดกระบวนการดำเนินการให้เป็นไป ตามที่ได้จัดทำแผนไว้ เพื่อให้ระยะเวลาการดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามที่กำหนด และกระบวนการ ดำเนินงานเสร็จสิ้นด้วยดี

10.3 ด้านผลสำเร็จของการดำเนินงาน แจ้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การดำเนินโครงการทราบถึงความสำคัญในการรายงานผลการดำเนินงาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ ทำให้งานที่สำเร็จเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ และเพื่อเป็นการชี้แจงให้สาธารณชนทราบว่าโครงการ ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนบ้านละมงค์ ตำบลนครงค์ กิ่งอำเภอศรีนครงค์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ให้ความรู้เรื่องใดบ้าง ประโยชน์ของการนำไปใช้